МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія економіки та управління

ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «Геологістика»
вибіркових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Логістика

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 № 8

СХВАЛЕНО
Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.08.2022 № 1

ПОГОДЖЕНО
Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол 15.08.2022 № 1

Розробники: старший викладач циклової комісії економіки та управління, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Харченко М.В.

Рецензенти:
1. Старший викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, старший викладач – методист Цимбалістова О.А.
2. Професор кафедри логістики НАУ, доктор економічних наук, професор, експерт Українського логістичного альянсу (УЛА) Смерічевська С.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма обов'язкової навчальної дисципліни складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Геологістика» зі спеціальності 073 Менеджмент.

Геологістика по новому відкриває значущість зовнішньоекономічних зв'язків національної економіки – боротьба за участь у формуванні і розподілу світових транспортних потоків; по новому сприймається роль держави в регулюванні наднаціональних (транскордонних) економічних і фінансових потоків.

Навчальна дисципліна «Геологістика» - це одна із вибіркових професійно-орієнтованих дисциплін підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Логістика».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є територіальна організація логістичних потоків і систем.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна вивчається на основі базової загальноекономічної та правової підготовки студентів, міждисциплінарні зв'язки: ґрунтується на знаннях, отриманих під час вивчення таких навчальних дисциплін, «Основи менеджменту», «Історія економіки та економічної думки»; забезпечує базу для засвоєння матеріалу з навчальних дисциплін: «Логістичний інжиніринг», «Транспортна логістика», «Логістичний контролінг», «Управління логістичними проектами».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Інтеграція України у світовий геоінформаційний простір
2. Транспортна географія ІАТА
3. Галузева структура транспортної системи світу
4. Регіональні транспортні системи світу
5. Модальні транспортні системи світу. Контейнерні перевезення
6. Роль України в глобальній транспортній системі
7. Мета, задачі та можливості геоінформаційних систем
8. Області застосування геоінформаційних систем
9. Загальна класифікація та огляд основних виробників інформаційно-навігаційних систем
10. Інтелектуальні транспортні системи

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Геологістика» є забезпечення достатнього рівня підготовки спеціалістів з логістики для застосування геоінформаційних систем в процесі планування, прогнозування та підтримки прийняття управлінських рішень в логістичній діяльності підприємства; формуванні пасажиро- і вантажопотоків за видами транспорту, що входять до транспортної системи країни, регіону, континенту.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Геологістика» є:

1. Оволодіння положеннями про суспільно-географічні відносин та зв’язки, що становлять основу території суспільно-географічних районів;

2. Вивчення основних концепцій логістики;

3. Набуття вмінь практичних розробок з удосконалення регіональних зв’язків в ринкових умовах;

4. Розуміння геологістики як наукового напрямку і сферу бізнесу, функцію господарського управління та фактор сталого розвитку.

5. Розроблення пропозицій для ефективного застосування геоінформаційних систем в процесі планування, прогнозування та підтримки прийняття управлінських рішень в логістичній діяльності підприємства.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

1. Науково-господарські концепції логістики, які мають більш або менш виражений територіальний аспект;

2. Основні визначення та складові глобальної транспортної системи світу;

3. Стан та шляхи формування інфраструктури геопросторових даних в Україні;

4. Основні принципи використання геоінформаційних систем та технологій для розв’язку логістичних задач;

5. Основні задачі та можливості геоінформаційних систем;

6. Загальну класифікацію інформаційно-навігаційних систем;

7. Структуру та зміст інформаційних програмних комплексів з розробки маршрутів та оптимізації витрат;

8. Принцип роботи інтелектуальних транспортних систем.

вміти:

1. Визначати напрямки та оптимальні маршрути при побудові схеми доставки пасажирів та вантажів;
2. Аналізувати та оптимізувати транспортні потоки у логістичній системі;
3. Розраховувати економічний ефекту від впровадження логістичних геоінфоромаційних систем на підприємство;
4. Аналізувати отримані данні з розрахунку транспортних маршрутів за допомогою геоінформаційних систем;
5. Визначати тривалість та вартість доставки вантажу для модальних перевезеннях;
6. Здійснювати вибір транспортного коридору транспортування вантажу
7. Застосовувати сучасні концепції геологістики для вдосконалення роботи транспорту.

1.4. Форма підсумкового контролю (залік)

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години / 4 кредити ECTS.

1.5. Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризується комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	
Загальні компетентності(ЗК)	ЗК-10	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
	ЗК-14	Здатність працювати у міжнародному контексті
Спеціальні компетентності(СК)	СК-13	Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності
	СК-17	Здатність до організації закупівель матеріальних ресурсів та збуту готової продукції, логістичної підтримки виробничих та допоміжних процесів, управління запасами, транспортуванням і вантажопереробкою (у тому числі за участю авіаційного транспорту), складуванням та наданням логістичного сервісу (у тому числі в логістичних центрах на базі аеропортів, карго-сіті; підприємств авіаційного сервісу).
	СК-18	Здатність планувати, організовувати та контролювати операційну логістичну діяльність в ланцюгах поставок (операції транспортування, вантажопереробки, зберігання, сортування, маркування, консолідації, митного оформлення, інформаційної підтримки тощо).

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема № 1 Інтеграція України у світовий геоінформаційний простір

Теоретичні основи національної інфраструктури геопросторових даних. Мета, основні завдання та принципи створення національної інфраструктури геопросторових даних. Міжнародний досвід та стан формування інфраструктури геопросторових даних в Україні. Розвиток інформаційних технологій в сфері геопросторових даних.

Тема № 2 Транспортна географія ІАТА

Загальні відомості про *IATA* та її діяльність у сфері транспортної географії. Зонування *IATA*. Способи визначення глобальних напрямків та оптимальних маршрутів у світовій транспортній повітряній системі. Умовний розподіл Землі на поясний час. Різниця у часі.

Тема № 3 Галузева структура транспортної системи світу

Характеристика залізничного транспорту. Характеристика автомобільного транспорту. Характеристика морського та річкового транспорту. Характеристика повітряного транспорту. Характеристика трубопровідного транспорту.

Тема № 4 Регіональні транспортні системи світу

Загальні відомості про транспортні системи різних країн та регіонів світу. Критерії порівняння транспортних систем різних регіонів. Характеристика транспортних систем регіонів Західної Європи, Північної Америка, Латинської Америки, Азії, Африки, Австралії.

Тема № 5 Модальні транспортні системи світу. Контейнерні перевезення

Модальні транспортні системи в процесах інтеграції і глобалізації економіки. Регіональні особливості модальної логістики. Геополітичні фактори розвитку модальних сполучень. Поняття міжнародного транспортного коридору. Контейнерні перевезення.

Тема № 6 Роль України в глобальній транспортній системі

Транспортна система України. Україна в якості транзитної держави, перспективні напрямки розвитку.

Тема № 7 Мета, задачі та можливості геоінформаційних систем

Основні поняття геоінформаційних систем. Мета, задачі та можливості геоінформаційних систем.

Тема № 8 Області застосування геоінформаційних систем

Огляд областей застосування геоінформаційних систем. Принципи використання геоінформаційних систем для моніторингу руху транспортних засобів. Системи навігації Tracking та Tracing.

Тема № 9 Загальна класифікація та огляд основних виробників інформаційно-навігаційних систем

Загальна класифікація та огляд основних виробників інформаційно-навігаційних систем. Огляд вітчизняних та закордонних виробників інформаційно-навігаційних систем. Загальний огляд технологій безконтактної ідентифікації. Технології штрихового кодування.

Тема № 10 Інтелектуальні транспортні системи

Сутність і особливості використання технологій інтелектуальних транспортних систем. Інтелектуальні транспортні системи як інструмент економічного зростання країни. Аналіз розвитку інтелектуальних транспортних систем у світі.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Указ Президента України «Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу» (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 587/2000 від 12.04.2000) // Урядовий кур'єр – 2000. – 16.07.
2. Барановський Ф.В. Європейська інтеграція та демократичний розвиток України: концептуальний аналіз взаємовпливу: монографія / Ф.В. Барановський – Луганськ : «Елтон-2», 2007. – 407 с.
3. Бірюкова Т.В. Співпраця Європейського Союзу та України у сфері транспорту / Т.В. Бірюкова. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2010. – № 5. – С.10-14.
4. Будько Т.В. Методологічний підхід до формування логістичних технологій на залізничному транспорті: / Т,В. Будько, Д.В. Ломотько // Залізничний транспорт України – 2010. – № 4. – С. 47-49.
5. Гончаров Ю.В. Світ. Європа. Україна: трансформація економіки та інтеграція / Ю.В. Гончаров, Ю.О. Петін, О.М. Сальник. – К. : Знання України, 2007. – 504 с.
6. Ільєнко О.В., Катерна О.К. Геологістика: Навчальний посібник / О.В Ільєнко, О.К. Катерна. – К.: НАУ, 2013. – 274 с.
7. Карпінський Ю. О. Аналіз міжнародного досвіду створення інфраструктури геопросторових даних // Львів.: Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. –Збірник наукових праць Західного Геодезичного Товариства. – Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", випуск 1(11).- 2006. – С. 151-164
8. Кудрицька Н.В. Транспортно-дорожній комплекс України: сучасний стан, проблеми та шляхи розвитку / Н.В. Кудрицька. – К. : НТУ, 2010. – 338 с.
9. Харченко М.В., Цимбалістова О.А., Юденко Э.В. Формування понятєво-категорійного апарату геологістики в умовах інформаційної економіки: Економічний науково-практичний журнал «Підприємництво та інновації». - Київ: Видавничий дім «Гельветика». 2020. Вип. 14, С.76-78.

Допоміжна література:

10. Гюлєв Н. У. Конспект лекцій з курсу «Логістичний менеджмент»; Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 52 с.

11. Литвиненко Л. Базові аспекти адаптації авіатранспортної системи України до спільного ринку Європи в умовах фінансово - економічної кризи: /Л. Литвиненко // Залізничний транспорт України. – 2009. – № 6. – С. 44-46.

12. Мандра В. В. Аналіз світового досвіду управління транспортно-логістичним центром. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. Том 24. № 2. С. 92 – 97.

13. Сирийчик Т. Транспортна політика України та її наближення до норм Європейського Союзу [Сирийчик Т., Фургальські А., Клімкевич Ч., Камола М., Дяченко Т., Пугачов М., Філіпенко О.] – К. : Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010. – 102 с.

14. Федорчук В.В. Теоретичні підходи до оцінювання якості функціонування міжнародних транспортних коридорів / В.В. Федорчук // Вісн. Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. – 2010. – № 4, ч. 1. – С. 157 – 161.

15. Чужиков В.І. Транспортна політика ЄС: соціальний аспект / В.І. Чужиков // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 1. – С. 7-15.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

16. Geo_M – геомаркетинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://geomarketing.biz/

17. Geologistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.geologistics.com/

18. geomarketing and benefits of your company [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://geographica.gs/en/blog/uses-of-geomarketing/

19. Geomarketing and GIS analyst [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wigeogis.com/de/home

20. Geomarketing technologic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://whatis.techtarget.com/definition/geo-marketing

21. Географія в маркетингу. ESRI GIS [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.esri-cis.ru/news/arcreview/detail.php?ID=1014&SECTION_ID=30

22. Геомаркетинг та аналіз просторових даних[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gisgeo.org/catalogue/soft.html

23. Напрями та методи аналізу територіально-розподільної інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gisgeo.org/research/geomarketing.html

24. Проект Закону «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» від 3 грудня 2009 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua

25. Публікації з питань прикладних геомаркетингових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gisgeo.org/library/articles.html#geomarket

26. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 березня 2008 р. №506–р. «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2020 року». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR080506.html.

27. Розпорядження Кабінету Міністрів України. Про схвалення «Транспортної стратегії України на період до 2020 року» від 20 жовтня 2010 р. N 2174-р [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти

Питання для підсумкового контролю (залік):

Охарактеризуйте понятійний апарат національної інфраструктури геопросторових даних.

2. Наведіть основні принципи розвитку національної інфраструктури геопросторових даних.

3. Наведіть класифікацію рівнів національної інфраструктури геопросторових даних та охарактеризуйте їх об’єкти.

4. Обґрунтуйте основну мету та завдання створення національної інфраструктури геопросторових даних.

5. Опишіть основні принципи створення і розвитку інфраструктури геопросторових даних в Україні.

6. Обґрунтуйте негативні явища та проблеми створення геоінформаційних ресурсів та надання геоінформаційних послуг в Україні.

7. Охарактеризуйте міжнародний досвід формування інфраструктури геопросторових даних.

8. Опишіть стан формування інфраструктури геопросторових даних в Україні.

9. Охарактеризуйте діяльність *IATA* у сфері транспортної географії. Визначте тарифні зони (конференції).

10. Обґрунтуйте умовний розподіл Землі на поясний час.

11. У чому полягає різниця між часом за *GMT* та *UTC*?

12. Охарактеризуйте переваги/недоліки залізничного виду транспорту.

13. Охарактеризуйте переваги/недоліки автомобільного виду транспорту.

14. Охарактеризуйте переваги/недоліки морського/ річкового виду транспорту.

15. Охарактеризуйте переваги/недоліки авіаційного виду транспорту.

16. Охарактеризуйте переваги/недоліки трубопровідного виду транспорту.

17. Опишіть технологію обслуговування вантажів/пасажирів за видами транспорту.

18. Опишіть основні залізничні сполучення, найбільші вузлові пункти залізниць світу.

19. Наведіть класифікацію за структурою та галузевим розподілом морського транспорту. Назвіть основні морські порти світу.

20. Опишіть тенденції, що впливають на активність обсягів перевезень в аеропортах та розвиток інфраструктури.

21. Опишіть критерії порівняння транспортних систем. Наведіть приклади.

22. Охарактеризуйте стан залізничної транспортної системи за регіонами світу.

23. Охарактеризуйте стан автомобільної транспортної системи за регіонами світу.

24. Охарактеризуйте стан морської/річкової транспортної системи за регіонами світу.

25. Охарактеризуйте стан авіаційної транспортної системи за регіонами світу.

26. У чому полягають причини нерівномірного розвитку транспортної системи за регіонами світу?

27. Опишіть форми інтеграції підприємств системі транспортного обслуговування при доставці пасажирів/вантажів.

28. Наведіть класифікацію взаємодії підприємств різних видів транспорту, в залежності від ступеня тісноти зв’язків між господарюючими суб’єктами.

29. Охарактеризуйте види моделей перевезення вантажу.

30. Визначіть основних учасників модальних перевезень .

31. Опишіть основні міжнародні транспортні коридори.

32. Охарактеризуйте переваги та недоліки контейнерних перевезень.

33. Опишіть переваги змішаних перевезень при транспортуванні пасажирів/вантажу.

34. Охарактеризуйте роль залізничного, автомобільного та авіаційного транспорту України в системі міжнародних сполучень.

35. Яка роль річкового транспорту в системі перевезень «річка-море»?

36. Які перспективні напрямки розвитку України як транзитної держави?

37. Які передумови виникнення геоінформаційних систем?

38. Охарактеризуйте основні поняття, що лежвть в основі геоінформаційних систем.

39. Наведіть класифікацію геоінформаційних систем за функціональною можливістю.

40. Наведіть класифікацію геоінформаційних систем за територіальною приналежністю.

41. У чому полягає мета застосування геоінформаційних систем на логістичних підприємствах?

42. Які основні процедури можуть виконувати геоінформаційні системи загального призначення?

43. Опишіть область застосування геоінформаційних систем в транспортній логістиці.

44. Опишіть застосування геоінформаційних систем для сфери телекомунікації та зв'язку.

45. Опишіть застосування геоінформаційних систем для дорожнього господарства.

46. Поясніть принцип використання технології контрольних зон.

47. Опишіть основні характеристики та можливості системи моніторингу транспорту.

48. Визначить завдання системи ідентифікації та моніторингу транспорту.

49. Яким чином можна ідентифікувати продукцію в процесі доставки споживачам?

50. У чому полягає основне призначення програмного комплексу в області геологістики?

51. Наведіть загальну класифікацію інформаційно-навігаційних систем.

52. Опишіть принцип роботи супутникового моніторингу транспорту.

53. Опишіть штрих-код будь-якого товару та визначити до якої символіки *GS1* він відноситься.

54. Опишіть принцип роботи технології безконтактної ідентифікації.

55. Яка організація поширює та впроваджує в Україні систему ідентифікації, штрихового кодування та електронних комунікацій? На яких стандартах вона базується?

56. Охарактеризуйте переваги та недоліки технології штрихового кодування.

57. Дайте визначення інтелектуальним транспортним системам.

58. Опишіть складові інтелектуальних транспортних систем.

59. Наведіть класифікацію підсистем функціонування інтелектуальних транспортних систем.

60. Охарактеризуйте основні проблеми реалізації інтелектуальних транспортних систем в Україні.